

1

Γεννήθηκα στις 4 Ιανουαρίου του 1951. Την πρώτη εβδομάδα του πρώτου μήνα του πρώτου χρόνου του δεύτερου μισού του εικοστού αιώνα. Γεγονός αξιομνημόνευτο, υποθέτω, γι' αυτό και οι γονείς μου μού έδωσαν το όνομα Χατζίμε – «ξεκίνημα» στα γιαπωνέζικα. Πέραν τούτου, μια εκατό τοις εκατό συνηθισμένη γέννα. Ο πατέρας μου εργαζόταν σ' ένα μεγάλο χρηματιστηριακό γραφείο, η μητέρα μου ήταν μια τυπική νοικοκυρά. Στον πόλεμο επιστράτευσαν τον πατέρα μου που σπούδαζε και τον έστειλαν να πολεμήσει στη Σινγκαπούρη· μετά τη συνθηκολόγηση πέρασε λίγο καιρό σε στρατόπεδο συγκέντρωσης. Το σπίτι τής μητέρας μου ισοπεδώθηκε σ' ένα βομβαρδισμό το 1945. Η δική τους γενιά υπέφερε περισσότερο στο μεγάλο πόλεμο.

Όταν γεννήθηκα, ωστόσο, τίποτα δεν μαρτυ-

ρούσε πως είχε γίνει πόλεμος. Ούτε καμένα ερείπια υπήρχαν ούτε στρατός κατοχής. Ζούσαμε σε μια μικρή, ήσυχη πόλη, σ' ένα σπίτι που μας παρείχε η εταιρεία του πατέρα μου. Το σπίτι ήταν προπολεμικό, κάπως παλιό αλλ' αρκετά ευρύχωρο. Ο κήπος είχε πεύκα, ακόμη και μια μικρή λιμνούλα και μερικά πέτρινα φωτιστικά.

Η πόλη όπου ζούσα ήταν ένα τυπικό μικροαστικό προάστιο. Οι συμμαθητές μου όλοι έμεναν σε μικρά, καλοβαλμένα σπίτια μ' επίπεδες στέγες· μερικά ίσως ήταν λίγο μεγαλύτερα απ' το δικό μου, όλα όμως ανεξαιρέτως είχαν παρόμοια είσοδο και πεύκα στον κήπο. Και οι δουλειές. Οι πατεράδες των φίλων μου εργάζονταν σ' εταιρείες ή είχαν κάποιο ελεύθερο επάγγελμα. Οι μητέρες σπάνια εργάζονταν. Και σχεδόν όλοι είχαν γάτα ή σκύλο. Κανείς απ' όσους γνώριζα δεν έμενε σε διαμέρισμα. Αργότερα μετακόμισα σε κάποια άλλη γειτονιά, αλλά ήταν σχεδόν ολόιδια. Το αποτέλεσμα ήταν ότι μέχρι που πήγα στο Τόκιο ήμουν πεπεισμένος πως όλοι οι άνθρωποι ζουν με την οικογένειά τους σε μονοκατοικίες με κήπο και κατοικίδιο, και πηγαινοέρχονται στη δουλειά τους με τρένο ή λεωφορείο φορώντας κοστούμι. Δεν μπορούσα να φανταστώ ένα διαφορετικό τρόπο ζωής.

Στον κόσμο όπου μεγάλωσα, μια τυπική οικο-

γένεια είχε δύο ή τρία παιδιά. Οι φίλοι των παιδικών μου χρόνων ανήκαν όλοι σε τέτοιες τυποποιημένες οικογένειες. Αν όχι δύο παιδιά στην οικογένεια, τότε τρία· αν όχι τρία, τότε δύο. Οικογένειες με έξι ή επτά παιδιά συναντούσες ελάχιστα, αραιά και πού, όμως ακόμη πιο ασυνήθιστες ήταν οι οικογένειες με ένα παιδί.

Εγώ έτυχε ν' ανήκω σε μια απ' αυτές τις ασυνήθιστες, αφού ήμουν μοναχοπαιδί. Κι αυτό μου δημιουργούσε σύμπλεγμα κατωτερότητας, σαν να συνέβαινε κάτι περίεργο μ' εμένα, επειδή μου έλειπε ό,τι όλοι οι άλλοι είχαν και θεωρούσαν δεδομένο.

Σιχαινόμουν τον όρο *μοναχοπαιδί*. Κάθε φορά που τον άκουγα, ένιωθα πως κάτι μου λείπει – σαν να μην ήμουν ολόκληρος άνθρωπος. Η έκφραση *μοναχοπαιδί* στεκόταν μπροστά μου, κουνώντας μου επικριτικά το δάχτυλο. «Κάτι σου λείπει, φιλαράκο», μου έλεγε.

Στον κόσμο όπου ζούσα, ήταν κοινώς αποδεκτό πως τα μοναχοπαιδιά είναι κακομαθημένα, αδύναμα κι εγωκεντρικά. Ήταν κάτι δεδομένο – σαν το γεγονός ότι το βαρόμετρο πέφτει όσο ψηλότερα ανεβαίνεις ή σαν το γεγονός ότι η αγελάδα κάνει γάλα. Γι' αυτό μισούσα την ερώτηση πόσα αδέρφια έχω. Μόλις άκουγαν ότι δεν έχω κανένα, ενστικτωδώς σκέφτονταν: *Μοναχοπαιδί, ε;*

Κακομαθημένο, αδύναμο κι εγωκεντρικό, σίγουρα πράγματα. Αυτού του είδους η ανακλαστική αντίδραση με κατέθλιβε, με πλήγωνε. Αλλά περισσότερο με κατέθλιβε και με πλήγωνε κάτι άλλο: πως όλα όσα πίστευαν για μένα ήταν αλήθεια.

Στα έξι χρόνια του Δημοτικού, γνώρισα μόνο άλλο ένα μοναχοπαίδι. Γι' αυτό τη θυμάμαι (ναι, ήταν κορίτσι) ολοζώντανα. Τη γνώρισα καλά και συζητούσαμε μαζί τα πάντα. Καταλαβαίναμε ο ένας τον άλλο. Θα μπορούσε να πει κανείς ακόμη και πως την είχα ερωτευτεί.

Τ' όνομά της ήταν Σιμαμότο. Λίγο μετά που γεννήθηκε, έπαθε πολιομυελίτιδα, γι' αυτό έσερνε το αριστερό της πόδι. Επιπλέον, ήρθε στο σχολείο μας στο τέλος της πέμπτης τάξης. Σε σύγκριση μ' εμένα, τότε, είχε τεράστια ψυχολογικά προβλήματα ν' αντιμετωπίσει. Αυτά τα προβλήματα όμως την είχαν κάνει ένα μοναχοπαίδι δυνατότερο, πιο ήρεμο απ' όσο θα μπορούσα να γίνω ποτέ εγώ. Δεν κλαψούριζε και δεν παραπονιόταν, ούτ' έδειχνε το παραμικρό σημάδι της οργής που πρέπει να 'ιωθε κάποιες φορές. Ό,τι κι αν συνέβαινε, κατάφερνε να χαμογελάσει. Στην πραγματικότητα, όσο πιο άσχημη ήταν η κατάσταση, τόσο πιο πλατύ γινόταν το χαμόγελό της. Το αγαπούσα το χαμόγελό της. Με μαλάκωνε, μου 'δινε θάρρος. Όλα θα πάνε καλά, μου 'λεγε το χαμόγε-

λό της. Απλώς κάνε υπομονή κι όλα θα πάνε καλά. Χρόνια μετά, όποτε τη σκεφτόμουν, πρώτα το χαμόγελό της ερχόταν στο μυαλό μου.

Η Σιμαμότο ήταν καλή με όλους. Οι άνθρωποι τη σέβονταν. Σ' αυτό διαφέραμε, παρ' όλο που ήμασταν κι οι δυο μοναχοπαίδια. Αυτό βέβαια δεν σημαίνει πως όλοι στην τάξη μας τη συμπαθούσαν. Κανέννας δεν την πείραζε ή την κοροΐδευε, αλλά εκτός από μένα δεν είχε αληθινούς φίλους.

Ίσως παραήταν ψύχραιμη, αγέρωχη. Μερικοί στην τάξη μας πρέπει να τη θεωρούσαν ψυχρή και φαντασμένη. Εγώ όμως διέκρινα κάτι άλλο κάτω απ' την επιφάνεια – κάτι ζεστό κι εύθραυστο. Κάτι που μου θύμιζε πολύ ένα παιδί που παίζει κρυφτό, ένα παιδί κρυμμένο βαθιά μέσα της, που όμως έλπιζε να το βρουν.

Επειδή ο πατέρας της μετακινούνταν συχνά λόγω της δουλειάς του, η Σιμαμότο είχε περάσει από αρκετά σχολεία. Δεν μπορώ να θυμηθώ τι έκανε ο πατέρας της. Κάποτε μου είχε εξηγήσει αναλυτικά ποια ήταν η δουλειά του, αλλά, όπως συμβαίνει συνήθως με τα παιδιά, από το ένα αυτί μπήκε κι από το άλλο βγήκε. Μου φαίνεται πως είχε να κάνει με κάποια τράπεζα ή εφορία ή κάτι τέτοιο. Έμεινε σε σπίτι της εταιρείας, αλλά ήταν μεγαλύτερο απ' το κανονικό, μια Δυτικού τύπου κατοικία μ' ένα χαμηλό, γερό πέτρινο τοίχο τριγύ-

ρω. Πάνω απ' τον τοίχο μπορούσες μόλις να διακρίνεις έναν κήπο με γρασίδι.

Η Σιμαμότο ήταν μεγαλόσωμη, σχεδόν στο ύψος μου, μ' εντυπωσιακά χαρακτηριστικά. Ήμουν σίγουρος ότι σε μερικά χρόνια θα γινόταν μια κούκλα. Αλλά όταν την πρωτογνώρισα, η εξωτερική της εμφάνιση δεν είχε φτάσει ακόμη στο σημείο ν' αντανακλά την εσωτερική ομορφιά της. Υπήρχε κάτι ασύμμετρο πάνω της κι ελάχιστοι της έδιναν σημασία. Ένα μέρος του εαυτού της ήταν ήδη ενήλικο κι ένα άλλο ακόμη παιδικό – κι αυτά τα δυο δεν συγχρονίζονταν. Κι αυτό δημιουργούσε ταραχή στους ανθρώπους.

Ίσως επειδή τα σπίτια μας ήταν τόσο κοντά, κυριολεκτικά δυο βήματα το ένα απ' το άλλο, τον πρώτο κιόλας μήνα που ήρθε στο σχολείο μας την έβαλαν να καθίσει δίπλα μου. Της είπα τι βιβλία θα χρειαζόταν, τι εξετάσεις δίναμε κάθε βδομάδα, πόση ύλη καλύπταμε σε κάθε μάθημα, τι καθήκοντα είχαμε σχετικά με την καθαριότητα και το σερβίρισμα του μεσημεριανού. Η πολιτική τού σχολείου μας ήταν: όποιο παιδί μένει πιο κοντά στον καινούργιο μαθητή, να τον βοηθάει· ο δάσκαλός μου με πήρε παράμερα και μου είπε ότι περίμενε από μένα να φροντίσω ιδιαιτέρως τη Σιμαμότο με το κουτσό της πόδι.

Όπως συμβαίνει μ' όλα τα εντεκάχρονα ή δω-

δεκάχρονα παιδιά όταν μιλάνε για πρώτη φορά μ' ένα παιδί του αντίθετου φύλου, για κάμποσες μέρες ήμασταν σφιγμένοι. Όταν όμως ανακαλύψαμε πως ήμασταν κι οι δυο μοναχοπαίδια, χαλαρώσαμε. Ήταν η πρώτη μας φορά που συναντούσαμε ένα άλλο μοναχοπαίδι. Και κουβαλούσαμε κι οι δυο πολλά μέσα μας ως μοναχοπαίδια. Συχνά γυρνούσαμε μαζί στο σπίτι. Περιπατούσαμε αργά, εξαιτίας του ποδιού της, για ένα περίπου χιλιόμετρο, και λέγαμε ό,τι μας ερχόταν στο κεφάλι. Όσο προχωρούσαμε, τόσο συνειδητοποιούσαμε τι μας ένωνε: η αγάπη μας για τα βιβλία και τη μουσική· για να μην αναφέρω τις γάτες. Και οι δυο δυσκολευόμασταν να εκφράσουμε τα αισθήματά μας στους άλλους. Και οι δυο είχαμε έναν ολόκληρο κατάλογο από φαγητά που δεν μας άρεσε να τρώμε. Κι όταν η κουβέντα πήγαινε στα θέματα του σχολείου, δεν διστάζαμε καθόλου να βρούμε τι μας αρέσει· κι ό,τι δεν μας άρεσε, το μισούσαμε θανάσιμα. Ανάμεσά μας όμως υπήρχε μια μεγάλη διαφορά: η Σιμαμότο, πολύ περισσότερο από μένα, φυλαγόταν συνειδητά κάτω από ένα προστατευτικό καβούκι. Σε αντίθεση μ' εμένα, έκανε προσπάθεια να μελετήσει τα μαθήματα που μισούσε, κι έπαιρνε καλούς βαθμούς. Έτρωγε όλα τα γεύματα του σχολείου, ακόμη και τα φαγητά που σιχαινόταν. Με

άλλα λόγια, έχτιζε γύρω της ένα αμυντικό τείχος πολύ ψηλότερο απ' αυτό που θα μπορούσα ποτέ να χτίσω εγώ. Ωστόσο πίσω κι απ' το δικό της κι απ' το δικό μου τείχος υπήρχαν τα ίδια περίπου πράγματα.

Αντίθετα απ' ό,τι συνέβαινε όποτε βρισκόμουν με άλλα κορίτσια, με τη Σιμαμότο μπορούσα να χαλαρώσω. Μου άρεσε να γυρίζω σπίτι μαζί της. Περπατούσε κουτσαίνοντας ελαφρά. Μερικές φορές σταματούσαμε για λίγο σε κάποιο παγκάκι στο μέσο της διαδρομής, αλλά δεν μ' ένοιαζε. Το αντίθετο μάλλον – χαιρόμουν για τον επιπλέον χρόνο που κέρδιζα.

Σύντομα αρχίσαμε να περνάμε πολλές ώρες μαζί, αλλά δεν θυμάμαι να μας πείραζε κανείς γι' αυτό. Τότε δεν μου είχε κάνει εντύπωση, τώρα όμως μου φαίνεται παράξενο. Κανονικά, τα παιδιά σ' αυτή την ηλικία κοροϊδεύουν όσους κάνουν στενή παρέα. Μπορεί να οφειλόταν στην προσωπικότητα της Σιμαμότο. Είχε κάτι που έκανε τους άλλους να μαζεύονται. Κάτι στο ύφος της έκανε τους ανθρώπους να σκέφτονται: *Καλύτερα να μην πετάξω καμιά βλακεία μπροστά σ' αυτό το κορίτσι.* Ακόμα κι οι δάσκαλοί μας ήταν κάπως σφιγμένοι όταν είχαν να κάνουν μαζί της. Μπορεί να οφειλόταν στην αναπηρία της. Όπως και να 'χει, οι περισσότεροι πίστευαν πως η Σιμαμότο δεν είναι

ο τύπος του ανθρώπου που αστείεύεται μαζί του – πράγμα που δεν με χάλαγε καθόλου.

Την ώρα της γυμναστικής καθόταν παράμερα κι όταν η τάξη μας πήγαινε πεζοπορία ή αναρρίχηση, εκείνη έμενε στο σπίτι. Το ίδιο και το καλοκαίρι που πηγαίναμε στην κατασκήνωση για μπάνια. Στις ετήσιες γυμναστικές επιδείξεις έδειχνε πράγματι λίγο έξω απ' τα νερά της. Αλλά πέρ' απ' αυτό είχε μια συνηθισμένη σχολική ζωή. Είναι ζήτημα αν αναφέρθηκε ποτέ στο πόδι της. Απ' όσο θυμάμαι, ούτε μια φορά. Όποτε γυρνούσαμε μαζί στο σπίτι απ' το σχολείο, ουδέποτε απολογήθηκε που με καθυστερούσε ούτε άφησε ποτέ αυτή τη σκέψη να περάσει απ' το πρόσωπό της. Όμως εγώ καταλάβαινα πως ακριβώς επειδή την ενοχλούσε το πόδι της, απέφευγε ν' αναφερθεί σ' αυτό. Δεν της άρεσε να πολυπηγαίνει στα σπίτια άλλων παιδιών, αφού θα 'πρεπε να βγάλει τα παπούτσια της στην είσοδο, κατά το γιαπωνέζικο έθιμο. Τα τακούνια των παπουτσιών της είχαν διαφορετικό ύψος και τα ίδια τα παπούτσια είχαν διαφορετικό σχήμα – κάτι που ήθελε πάση θυσία να κρύψει. Πρέπει να ήταν φτιαγμένα κατά παραγγελία. Μόλις έφτανε σπίτι της, το πρώτο πράγμα που έκανε ήταν να πετάξει όσο πιο γρήγορα μπορούσε τα παπούτσια στο ντουλάπι.

Στο σπίτι της Σιμαμότο είχαν ένα ολοκαίνουργιο στερεοφωνικό στο καθιστικό κι εγώ συνήθιζα να πηγαίνω εκεί για ν' ακούσω μουσική. Ήταν καλό μηχάνημα. Αλλά η συλλογή δίσκων του πατέρα της δεν ήταν αντάξιά του. Είχε το πολύ δεκαπέντε δίσκους, κυρίως συλλογές κλασικής μουσικής. Ακούσαμε αυτούς τους δεκαπέντε δίσκους καμιά εκατοστή φορές, κι ακόμη και σήμερα θυμάμαι τη μουσική – την κάθε νότα.

Η Σιμαμότο ήταν υπεύθυνη για τους δίσκους. Έβγαζε κάποιον απ' τη θήκη του, τον τοποθετούσε προσεκτικά στο πικάπ χωρίς ν' αγγίζει τ' αυλάκια με τα δάχτυλα κι αφού βεβαιωνόταν πως είχε καθαρίσει και την παραμικρή σκόνη απ' την κεφαλή μ' ένα μικροσκοπικό βουρτσάκι, χαμήλωνε πάρα πολύ απαλά τη βελόνα πάνω στο δίσκο. Όταν ο δίσκος τελείωνε, τον ράντιζε μ' ένα ειδικό υγρό και τον σκούπιζε μ' ένα κομματάκι τσόχα. Τέλος ξανάβαζε το δίσκο στη θήκη του και τον τοποθετούσε στη θέση του στο ράφι. Ο πατέρας της την είχε μάθει αυτή τη διαδικασία κι εκείνη ακολουθούσε τις οδηγίες του μ' ένα τρομερά σοβαρό ύφος, με τα μάτια μισόκλειστα και κρατώντας την ανάσα της. Μονάχα όταν ο δίσκος ήταν πάλι ασφαλής στο ράφι γύριζε προς το μέρος μου και μου χαμογελούσε ελαφρά. Και κάθε φορά έκανα την ίδια σκέψη: δεν ήταν δίσκος αυτό που

έπιανε στα χέρια της, ήταν μια εύθραυστη ψυχή μέσα σε γυάλινο μπουκάλι.

Στο σπίτι μου δεν είχαμε δίσκους ή πικάπ. Οι γονείς μου δεν έδιναν μεγάλη σημασία στη μουσική. Έτσι άκουγα πάντα μουσική από ένα μικρό πλαστικό ραδιόφωνο. Περισσότερο απ' όλα μου άρεσε το ροκ εντ ρολ, πολύ σύντομα ωστόσο άρχισα ν' απολαμβάνω την κλασική μουσική της Σιμαμότο. Ήταν μουσική από έναν άλλο, γοητευτικό κόσμο, αλλά πιο πολύ μου άρεσε γιατί εκείνη ήταν μέρος αυτού του κόσμου. Μια-δυο φορές την εβδομάδα, εκείνη κι εγώ καθόμασταν στον καναπέ, πίνοντας το τσάι που μας έφτιαχνε η μητέρα της, και περνούσαμε το απόγευμα ακούγοντας ουβερτούρες του Ροσίνι, την «Ποιμενική» τού Μπετόβεν και το Πέερ Γκιντ. Η μητέρα της χαιρόταν πολύ που ήμουν εκεί. Ήταν χαρούμενη που η κόρη της είχε κάνει ένα φίλο τόσο γρήγορα στο νέο σχολείο, και φαντάζομαι πως βοηθούσε και το γεγονός ότι ήμουν καλοντυμένος. Ειλικρινά, ποτέ δεν μπόρεσα να χωνέψω τη μητέρα της. Δεν υπήρχε ιδιαίτερος λόγος που ένιωθα έτσι. Ήταν πάντα καλή μαζί μου, αλλά μπορούσα να διακρίνω μια υποψία εκνευρισμού στη φωνή της που μου 'φερνε υπερένταση.

Απ' όλους τους δίσκους του πατέρα της, εκείνος που μου άρεσε περισσότερο ήταν μια ηχογράφη-

ση των κονσέρτων για πιάνο του Λιστ: είχε από ένα κονσέρτο σε κάθε πλευρά. Μου άρεσε για δυο λόγους. Πρώτ' απ' όλα, το κάλυμμα του δίσκου ήταν πανέμορφο. Δεύτερο, κανείς απ' όσους γνώριζα –εκτός από τη Σιμαμότο, εννοείται– δεν είχε ακούσει ποτέ τα κονσέρτα για πιάνο του Λιστ. Κι αυτή ακριβώς η ιδέα μου 'φερνε έξαψη. Είχα ανακαλύψει έναν κόσμο που κανείς άλλος τριγύρω μου δεν γνώριζε – ένα μυστικό κήπο όπου μονάχα εγώ είχα το δικαίωμα να μπω. Ένιωθα ν' ανυψώνομαι, ν' ανεβαίνω στην κλίμακα της ύπαρξης.

Και η ίδια η μουσική ήταν υπέροχη. Αρχικά μου είχε φανεί υπερβολική, ψεύτικη, σχεδόν ακατανόητη. Σιγά σιγά όμως, ακούγοντάς την ξανά και ξανά, έπαιρνε μορφή στο μυαλό μου μια ακαθόριστη εικόνα – μια εικόνα γεμάτη νοήματα. Όταν έκλεινα τα μάτια και συγκεντρωνόμουν, ένιωθα τη μουσική να με κατακλύζει σαν μια σειρά από στροβίλους νερού. Ενώ σχηματιζόταν ο πρώτος, από μέσα του ξεπηδούσε ο επόμενος. Κι ο δεύτερος ενωνόταν μ' έναν τρίτο. Αυτοί οι στροβίλοι, συνειδητοποιώ τώρα, είχαν μια εννοιολογική, αφηρημένη μορφή. Γι' αυτούς ήθελα να μιλήσω πιο πολύ απ' όλα στη Σιμαμότο. Αλλά ήταν πέρ' από τη συνηθισμένη γλώσσα. Χρειάζονταν λέξεις εντελώς διαφορετικές, δεν είχα όμως ιδέα τι είδους λέξεις ήταν αυτές. Κι επιπλέον δεν ήξε-

ρα αν άξιζε να διατυπωθεί με λόγια αυτό που ένιωθα. Δυστυχώς δεν μπορώ να θυμηθώ πια τ' όνομα του πιανίστα. Το μόνο που θυμάμαι είναι το γεμάτο χρώματα, ολοζώντανο κάλυμμα και το βάρος του ίδιου του δίσκου. Ο δίσκος ήταν βαρύς και παχύς μ' έναν παράξενο τρόπο.

Η συλλογή του σπιτιού της περιλάμβανε κι από ένα δίσκο του Νατ Κινγκ Κόουλ και του Μπινγκ Κρόσμπι. Τους ακούγαμε συχνά και τους δυο. Του Κρόσμπι είχε χριστουγεννιάτικα τραγούδια, που τ' απολαμβάναμε ανεξάρτητα απ' την εποχή. Είναι περίεργο πώς μπορούσαμε να χαιρόμαστε με κάτι τέτοιο ξανά και ξανά.

Μια μέρα του Δεκεμβρίου, γύρω στα Χριστούγεννα, η Σιμαμότο κι εγώ καθόμασταν στο σαλόνι του σπιτιού της. Στον καναπέ, όπως πάντα, ακούγοντας δίσκους. Η μητέρα της έλειπε σε κάποια δουλειά κι ήμασταν μόνοι. Ήταν ένα συννεφιασμένο, σκοτεινό χειμωνιάτικο απόγευμα. Οι αχτίδες του ήλιου, διάστικτες από λεπτή σκόνη, ίσα που έλαμπαν μέσ' από τα πυκνά σύννεφα. Όλα έμοιαζαν θαμπά κι ακίνητα. Ήταν σχεδόν η ώρα του λυκόφωτος και το δωμάτιο ήταν σκοτεινό σαν τη νύχτα. Μια θερμάστρα παραφίνης έλουζε το δωμάτιο με μια μουντή ανταύγεια. Ο Νατ Κινγκ Κόουλ τραγουδούσε το «Pretend». Φυσικά, δεν είχαμε ιδέα τότε τι σήμαιναν οι αγγλικοί

στίχοι. Για μας ήταν απλώς μουσική. Αγαπούσα όμως το τραγούδι και το είχ' ακούσει τόσες φορές, που μπορούσα να παπαγαλίσω τα πρώτα λόγια:

*Κάνε πως είσ' ευτυχισμένος όταν έχεις
τις μαύρες σου,
δεν είναι και τόσο δύσκολο.*

Το τραγούδι και τ' όμορφο χαμόγελο που στόλιζε πάντα το πρόσωπο της Σιμαμότο ήταν το ίδιο πράγμα για μένα. Οι στίχοι έμοιαζαν να εκφράζουν μια ορισμένη στάση ζωής, αν κι εκείνα τα χρόνια μου φαινόταν δύσκολο να δω τη ζωή μ' αυτό τον τρόπο.

Η Σιμαμότο φορούσ' ένα μπλε πουλόβερ με στρογγυλό γιακά. Είχε αρκετά μπλε πουλόβερ· πρέπει να ήταν το αγαπημένο της χρώμα. Ή μπορεί να φορούσε αυτά τα πουλόβερ επειδή πήγαιναν ωραία με το σκούρο μπλε παλτό που φορούσε πάντα στο σχολείο. Ο λευκός γιακάς της μπλούζας της ξεπρόβαλλε στο λαιμό της. Μια καρό φούστα και λευκές βαμβακερές κάλτσες συμπλήρωναν την εξωτερική της εμφάνιση. Το μαλακό, εφαρμοστό πουλόβερ της τόνιζε το αδιόρατο φούσκωμα του στήθους της. Καθόταν στον καναπέ με τα δυο της πόδια διπλωμένα κάτω απ' το σώμα της. Με τον ένα αγκώνα ακουμπισμένο στην πλάτη

του καναπέ, είχε καρφώσει το βλέμμα σε κάποια μακρινή εικόνα της φαντασίας της ακούγοντας τη μουσική.

«Πιστεύεις πως είν' αλήθεια αυτό που λένε – ότι οι γονείς με μοναχοπαιδιά δεν τα πάνε καλά μεταξύ τους;» ρώτησε.

‘Αρχισα να το σκέφτομαι. Αλλά δεν μπορούσα να καταλήξω σε κάποιο συμπέρασμα.

«Πού το άκουσες αυτό;» ρώτησα.

«Κάποιος μου το ’πε. Πριν από πολύ καιρό. Οι γονείς που δεν τα πάνε καλά μεταξύ τους, καταλήγουν να κάνουν μόνο ένα παιδί. Στενοχωρήθηκα πάρα πολύ όταν το άκουσα».

«Χμμ...» είπα.

«Η μητέρα σου κι ο πατέρας σου τα πάνε καλά;»

Δεν μπορούσα ν’ απαντήσω αμέσως. Δεν το είχα σκεφτεί ποτέ.

«Η μητέρα μου δεν είναι και πολύ γερός οργανισμός», είπα. «Δεν είμαι σίγουρος, αλλά μάλλον θα της έπεφτε βαρύ να κάνει κι άλλο παιδί μετά από μένα».

«Έχεις αναρωτηθεί ποτέ πώς θα ήταν αν είχες έναν αδερφό ή μια αδερφή;»

«Όχι».

«Γιατί όχι;»

Πήρα το κάλυμμα του δίσκου απ’ το τραπέζι.

Ήταν πολύ σκοτεινά για να διαβάσω τι έγραφε πάνω. Το ξανάφησα κι έτριψα μια-δυο φορές τα μάτια μου με τον καρπό μου. Κάποτε η μητέρα μου με είχε ρωτήσει το ίδιο πράγμα. Η απάντηση που έδωσα τότε δεν την έκανε να χαρεί ούτε να λυπηθεί. Απλώς την μπερδέψε. Για μένα όμως ήταν μια απόλυτα τίμια, απόλυτα ειλικρινής απάντηση.

Αυτά που ήθελα να πω μπερδεύονταν μεταξύ τους όλο και περισσότερο καθώς μιλούσα και η εξήγησή μου έμοιαζε να μην τελειώνει ποτέ. Όμως αυτό που προσπαθούσα να εκφράσω ήταν το εξής: το εγώ που είναι τώρα εδώ, μεγάλωσε χωρίς αδερφό ή αδερφή. Αν είχα αδερφό ή αδερφή, δεν θα ήμουν το εγώ που είμαι. Έτσι είναι αφύσικο για το εγώ που βρίσκεται τώρα μπροστά σου να σκεφτεί πώς θα ήταν αν είχε αδερφό ή αδερφή... Με άλλα λόγια, πίστευα πως η ερώτηση της μητέρας μου ήταν άστοχη.

Την ίδια απάντηση έδωσα στη Σιμαμότο. Με κοίταζε σταθερά όσην ώρα μιλούσα. Κάτι στην έκφρασή της έκανε τους ανθρώπους να μαζεύονται. Ήταν σαν να ξεφλούδιζε ευγενικά –βέβαια, αυτό είναι κάτι που το σκέφτηκα πολύ αργότερα–, το ένα μετά το άλλο, τ' αλλεπάλληλα στρώματα που κάλυπταν την καρδιά ενός ανθρώπου, ένα πολύ αισθησιακό συναίσθημα. Τα χείλη της κινούνταν ανεπαίσθητα με κάθε αλλαγή στην έκφρασή

της, και βαθιά μες στα μάτια της μπορούσα να διακρίνω τη λάμψη από ένα αχνό φως, σαν μικρό κεράκι που τρεμόσβηγε στο σκοτεινό, στενό δωμάτιο.

«Νομίζω πως καταλαβαίνω τι εννοείς», είπε με ώριμη, ήρεμη φωνή.

«Αλήθεια;»

«Μμμ», απάντησε. «Υπάρχουν πράγματα στον κόσμο που γίνεται ν' αλλάξουν κι άλλα που δεν γίνεται. Κι ο χρόνος που περνάει είν' ένα πράγμα που δεν ξεγίνεται. Όταν έχεις φτάσει ώς εδώ, δεν μπορείς να γυρίσεις πίσω. Δεν συμφωνείς;»

Κούνησα το κεφάλι.

«Όταν περάσει κάποιος χρόνος, τα πράγματα σκληραίνουν. Σαν το τσιμέντο στον κουβά. Και δεν μπορούμε πια να γυρίσουμε πίσω. Αυτό που θες να πεις είναι ότι το τσιμέντο με το οποίο φτιάχτηκες έχει πήξει, έτσι αυτός που είσαι τώρα δεν μπορεί να γίνει άλλος».

«Νομίζω πως αυτό εννοούσα», είπα αβέβαια.

Η Σιμαμότο κοίταξε για λίγο τα χέρια της.

«Μερικές φορές, ξέρεις, κάνω διάφορες σκέψεις. Για μετά που θα μεγαλώσω και θα παντρευτώ. Σκέφτομαι πώς θα είναι το σπίτι που θα ζω, τι θα κάνω. Και σκέφτομαι πόσα παιδιά θ' αποκτήσω».

«Ουάου», είπα.